

Farmasøytutlevering

Med det helsepolitiske tiltaket farmasøytutlevering kan flere legemidler bli reseptfrie. Apotekteknikerne vil ikke stå på sidelinjen og se på at en oppgave de føler seg kvalifisert for skal forbeholdes farmasøyter.

Av: Kristin Rosmo

Leder i Farmasiforbundet, Irene Hope, benytter enhver anledning til å fremme Farmasiforbundets synspunkt når ordningen med farmasøytutlevering nå diskuteres og formes.

– Apotekteknikere har både kompetanse og erfaring til å kunne levere ut mange av legemidlene som vil bli omfattet av ordningen med farmasøytutlevering, sier hun.

Farmasøytisk tilleggstjeneste

Legemiddelverket foreslår at farmasøytutlevering etableres som et tiltak for å minimere risiko ved bruk av legemidler som enten allerede er, eller kan gjøres reseptfrie. Legemidlet kan for eksempel utleveres etter gjennomgang av en sjekkliste eller strukturert informasjon.

Målet er riktig legemiddelbruk og god utnyttelse av helsepersonellressursene. Legemidler som kan tenkes å inngå i ordningen, er for eksempel legemidler der økt tilgjengelighet vil bidra til å oppnå helsepolitiske mål eller reseptfrie legemidler som kan misbrukes. Utgangspunktet for den nye tjenesten er Legemiddelmeldingen fra 2015. Der

beskrives farmasøytutlevering som en tjeneste som skal utføres av farmasøyter. Det har også vært den klare holdningen hos både Apotekforeningen og Norges Farmaceutiske Forening (NFF).

Farmasiforbundet ønsker imidlertid ikke å stå på sidelinjen og se på at en oppgave de føler seg kvalifisert for skal forbeholdes farmasøyter.

– Vi mener at utlevering med tiltak som skal redusere risiko ved bruk skal kunne gjøres av autorisert helsepersonell på apotek. Forutsetningen er at vedkommende har gjennomgått særskilt opplæring, uavhengig av om man er apotektekniker eller farmasøyt, sier Hope.

Farmasiforbundet tok tidligere i vår initiativ til et møte med Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og Legemiddelverket for å avklare hva som ligger i begrepet farmasøytutlevering.

– Der fikk vi forståelsen av at begrepet farmasøytutlevering henger igjen fra legemiddelmeldingen. Legemiddelverket informerte oss om utredningsarbeidet og poengterte at verken erfaringer fra andre land eller norske utleveringsforskrifter

taler imot at apotekteknikere kan stå for en utlevering av reseptfrie legemidler med de såkalte risikominimeringstiltakene, sier Hope.

Åpner for utlevering fra apotekteknikere

I mars arrangerte Apotekforeningen et seminar om farmasøytutlevering. Ordningen ble der kommentert av Stortinget, Legemiddelverket, Apotekforeningen, LMI (Legemiddelindustrien) og NFF.

Storingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen (H) presiserte at farmasøytutlevering er et pasientrettet politisk tiltak, der enklere tilgang til legemidler og god veiledning er et mål.

– Rett medisin er viktig, også når medisinen ikke er reseptbelagt. Apotek er et viktig lavterskeltilbud innen helse-tjenesten, og det er dumt å ikke utnytte den farmasøytiske kompetansen som er tilgjengelig der, sier Trøen.

Det er imidlertid mye som skal drøftes videre før ordningen kan bli en

Storingsrepresentant Tone Wilhelmsen Trøen (H) sa under Apotekforeningens seminar om farmasøytutlevering at ordningen er et viktig tiltak for tilgjengelighet og riktig bruk av legemidler. Foto: Kristin Rosmo

realitet. Det må blant annet besluttes hvem i apoteket som skal kunne gjennomføre risikominimeringstiltakene. Det sier Ulrike Jüse, farmasøyt i området for riktig bruk i Legemiddelverket. – Vi ser at det vil kreve en kvalifikasjon for å kunne levere ut legemidler i en slik ordning, men det trenger etter vår oppfatning ikke nødvendigvis å være bare farmasøyter. Kvalifikasjoner, opplæring og produkt vil være avgjørende, sier Jüse til Farmasiliv.

Ulrike Jüse ved Legemiddelverket arbeider nå med den konkrete utformingen av farmasøytutlevering. Et forslag som er på høring i mai. Foto: Kristin Rosmo

Farmasøytens rolle ikke som forventet Administrerende direktør Per T. Lund i Apotekforeningen mener at riktig bruk av legemidler er det viktigste målet med farmasøytutlevering. I et felles brev fra Apotekforeningen og NFF til Legemiddelverket i november, uttrykte de at «en slik tjeneste må utføres av

farmasøyt som kan ta selvstendige avgjørelser og utformes slik at farmasøyten bruker sin kunnskap til å tilføre merverdi i tjenesten».

Under seminaret i mars sa imidlertid Lund at hvilket apotekpersonell som kan levere ut de enkelte legemidlene i ordningen avhenger av legemiddel, risiko-

minimeringstiltak og ikke minst kompetanse og opplæring. – Det er ikke gitt at det bare er farmasøyter som skal kunne levere ut legemidler som inngår i ordningen, sier Lund.

Administrerende direktør i Apotekforeningen Per T. Lund mener at spørsmålet om hvem som kan levere ut de enkelte legemidlene i ordningen avhenger av legemiddel, risikominimeringstiltak og ikke minst kompetanse og opplæring. Foto: Kristin Rosmo

Leder i Norges Farmaceutiske Forening, Rønnaug Larsen, mener farmasøytutlevering må få et annet navn dersom andre enn farmasøyter skal kunne levere ut de aktuelle legemidlene. Foto: Kristin Rosmo

Leder i Farmasiforbundet, Irene Hope, gjorde det klart under seminaret om farmasøytutlevering at apotekteknikerne ikke vil stå på sidelinjen når ordningen blir en realitet. Foto: Kristin Rosmo

Apotekforeningen forklarer holdningsendringen med at de hadde forventet en ordning som ga apotekfarmasøyten en utvidet rolle, med blant annet plikt til dokumentasjon og kommunikasjon med øvrig helsepersonell.

– Den foreslåtte ordningen legger opp til at industrien foreslår og forestår relevante informasjonstiltak, som kan variere med de ulike produktene. Som en konsekvens av dette vil apotekpersonalets kompetansekrav kunne variere, sier Lund til Farmasiliv.

Navnet må gjenspeile tjenesten

NFF-leder Rønnaug Larsen mener i utgangspunktet at farmasøytutlevering er en ordning der det kun er farmasøyter som skal gjennomføre risikominime-

ringstiltakene og levere ut de aktuelle legemidlene.

«Jeg kan se at det i noen få tilfeller kanskje kan være aktuelt for apotekteknikere å gjennomføre risikominimeringstiltak og levere ut enkelte produkter i den nye ordningen».

– Jeg kan se at det i noen få tilfeller kanskje kan være aktuelt for apotekteknikere å gjennomføre risikominimeringstiltak og levere ut enkelte produkter, for eksempel de som tidligere har hatt vanlig reseptfri status. Vi mener at uansett hvem som skal kunne utlevere slike legemidler, så må opplæring i det aktuelle risikominimeringstiltaket være gjennomført først, sier NFF-lederen til Farmasiliv.

Hun mener imidlertid det blir helt feil å kalle ordningen farmasøytutlevering hvis andre enn farmasøyter skal levere ut

legemidlene.

– Det blir som å seile under falskt flagg, og et misbruk av farmasøytbegrepet, sier Larsen.

Også flere andre bransjeaktører mener farmasøytutlevering kan bli et misvisende

navn på ordningen. «Apotekutlevering» har vært nevnt som et bedre navn på ordningen.

Vil delta i utviklingen av farmasøytutlevering

Farmasiforbundet fikk ikke mulighet til å holde innlegg under Apotekforeningens seminar, men Hope tok ordet og la fram Farmasiforbundets syn på ordningen om farmasøytutlevering etter de andre innleggene.

– Apotekteknikere utgjør mer enn halvparten av fagpersonalet på apotek. Arbeid

Avføringsmiddel med sennaglykosider er et av legemidlene flere bransjeaktører peker på som et preparat som bør gå fra å være vanlig reseptfritt legemiddel til farmasøytutlevert legemiddel. Foto: Kristin Rosmo

med informasjon om reseptfrie legemidler er allerede en viktig og naturlig oppgave for yrkesgruppen. Vi har både erfaring og kompetanse til å arbeide videre med den nye gruppen reseptfrie legemidler, sier Hope.

Nylig fikk Legemiddelverket et tilleggsoppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet om å utarbeide forslag til regelverksendring og retningslinjer for håndtering av ordningen. De skal blant annet ta stilling til om produktene skal kunne plasseres i selvsalget, hvem i apoteket som kan utlevere disse legemidlene og om farmasøytutlevering skal kunne gjennomføres ved nettapotekene. Forslaget sendes på høring i mai, med høringsfrist i august. Ordningen vil kunne bli en realitet i 2018.

– Vi gleder oss til å delta i den videre diskusjonen og høringen om ordningen. Jeg opplever at mange aktører i bransjen støtter vårt syn i denne saken. Vi ønsker å spille en viktig rolle når farmasøytutlevering blir en realitet, sier forbundsleder Hope.

Farmasøytutlevering

Legemiddelverket fikk i kjølvannet av Legemiddelmeldingen «Riktig bruk – bedre helse» (2014-2015) i oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet å utrede en ordning med farmasøytutlevering i apotek. Utredningen var klar i desember 2016.

Her er hovedtrekkene i utredningen:

- Farmasøytutlevering defineres som en strukturert informasjonstjeneste som skal minimere risikoen for feilbruk.
- Skal gjennomføres ved utlevering av spesifikke reseptfrie legemidler.
- Vil kunne omfatte legemidler som i dag har reseptfri eller reseptpliktig status.
- Ansvar for søknad om reseptfrihet med risikominimeringstiltak foreslås plassert hos innehaver av markedsføringstillatelsen.
- Også myndighetene kan ta initiativ til at det skal innføres risikominimeringstiltak for å opprettholde reseptfri status på et legemiddel dersom det oppstår bekymringer om sikkerheten.

Kilde: Legemiddelverket

Illustrasjon: Helse- og omsorgsdepartementet